מו:

ל) [עי' בברכות מ. ול"ע שוב ראימי בע"י גריס כאן כמו דאית' בברכות],

ב) נעי תוספות שבת מה: ד"ה אמר ליהן, ג) ועי׳

מוספות סנהדריו סח: ד"ה

מוספות ספארין סמו. ד'יה קטן ותוס' גיטין לט. ד"ה קטניס], ד') [יבמות סג.], ד') [בילה ל:], ו') למחר גי'

רש"ל. ז) לאלמר גיי רש"ל.

ה) [בילה כח:], ע) [ל"ל

בויהרא רבה סדר בחוהותי

בא מייי פ״ז מהלכות לולב הלכה כז סמג עשין מד טוש"ע א"ח סי עטין נת טוט ע נו נו מרסה סעיף א: מא ב מיי' פ"ו נ פ"ו מהלי

סוכה הלכה טו סמג

עשין מג טוש"ע א"ח סי תרקו: בב ג מיי׳ פ״ח מהל׳ לולב הלי י סמג עשין מד טוש"ע א"ח סי מרנח סעיף ו: בג ד ה מיי' פ"יו שם הלכה כו סמג שם טוש"ע א"ח סי' תרסה סעיף א ב:

רבינו חננאל

מדת הקיוב״הו כלי מלא מחזיק שנאמר והיה אם שמוע תשמע, ריקן אינו מחזיק שנאמר ואם יפנה נוחיק שנאמו ואם יפנה לבבך ולא תשמע, כלומר אם הוא פנוי לא תשמע. מדת בשר ודם כלי ריקן מחזיק מלא אינו מחזיק, כדכת' כי לא דבר רק, ולמה הוא רק, בשביל שאין אתם מתעסקין בו. אמר ר' יוחנן אתרוג בשביעי אסורה בשמיני מותרת, [סוכה אפ׳ בשמיני אסורה]. מאי טעמא אתרוג כיון דלצאת טנטא אונורג כיון דינאות בו קאי, אע"ג דקיימא לן כל היום כשר לנטילת . לולב. מאחר שיצא בו מבעוד יום בשביעי אינו צריך לו למצוה, ולא איתקצאי אלא בו ביום כולו אבל לבין השמשות י דיליה לא איתקצאי. אבל סוכה דחזיא כל יומא. דאיתקצאי לבין השמשות איתקצאי לכולי יומא דשמיני. ריש לקיש אמר אתרוג אפי׳ מותרת, מאי בשביעי מותרת, מאי טעמא למצותה איתקצאי. מתני' כר' יוחנן, דתנן מיד התינוקות שומטין את לולביהן ואוכלין את אתרוגיהן. תינוקות אין גדולים לא. ומשני ריש לקיש הוא הדין דאפילו גדולים, והאי דקתני תינוקות אורחא דמלתא . נקט. ואסיקנא לדידו דאית לן תרי יומי, הלכך שמיני ספק שביעי אסורה, תשיעי ספק שמיני מותרת. אמר ר' זירא לא ליקני איניש הושענא לינוקא ביומא טבא קמא. דמיקנא קני ינוקא לולב דנפיק בלולב דלאו דיליה. וכן לא לימא איניש לינוקא יהיבנא לך מידי ולא יהיב, דאתי לאגמורי שיקרא, שנאמר למדו לשונם וגו׳. ולענין . סוכה בשמיני ספק שביעי, אמר ר' יהודה שביעי לסוכה, לישב בה. שמיני לברכה. להזכיר בתפילה חג עצרת.

אתרוג בשביעי אסור. אפילו לאחר שילא בו כמו שמפרש דלכולי יומא אחקנאי ואפי׳ לריש לקיש דאמר בשביעי מותר היינו לבתר דנפק ביה כדאמרינן למצותה אתקצאי ותימה ולהוסיף: ואם לאו. שלא הטית און בילדותך לשמוע: לא השמע.

> כרבי יוחנן ולא כריש לקיש וי"ל כיון דלא אכל ליה כוליה ומשייר בה מלא מחזיק ריקן אינו מחזיק שנא' יוהיה כשיעור דמלי נפיק ביה שרי אפי׳ אם שמוע תשמע וגו' אם שמוע תשמע 🕫 לר׳ יוחנן ואע״ג דממה נפשך נאסרה ואם לאו לא תשמע ד"א אם שמוע בישן כולה ביום ראשון דחסר כל שהוא תשמע בחדש יואם יפנה לבבך שוב לא פסול דלמא רבי חנינא הפריש כולה תשמע: מיד תינוקות וכו': א"ר יוחנן אתרוג ליום ראשון ומקלתה לשאר הימים בשביעי אסור בשמיני מותר יבסוכה אפי׳ מידי דהוה אז' אתרוגין לשבעת בשמיני אסורה וריש לקיש אמר אתרוג הימים דלקמן בשמעתין ואע"ג דתנאי דמהני בסוכה לא מהני אלא באומר אפילו בשביעי נמי מותר במאי קא מיפלגי איני בודל מהן כל בין השמשות מר סבר למצותה אתקצאי ומ"ם לכולי יומא כדאיתא פרק המביא כדי יין (בינה אתקצאי איתיביה ריש לקיש לר' יוחגן מיד תינוקות שומטין את לולביהן וְאוכלְין דף ל:) והכא ביום ראשון ממה נפשך בודל מכולן הא אמרינן התם אתרוג אתרוגיהן מאי לאו הוא הדין לגדולים לא דמפסקי לילות מימים כל חד וחד תינוקות דוקא איכא דאמרי איתיביה רבי באנפי נפשיה סוכה דלא מפסחי לילות יוחנן לריש לקיש מיד התינוקות שומטין מימים כולה כחד יומא אריכתא דמי והיה ר' חנינא מתנה כוליה ליום את לולביהן ואוכלין אתרוגיהן תינוקות אין ראשון ובשאר הימים אינו בודל גדולים לא הוא הדין דאפילו גדולים והאי ממקלתו בבין השמשות שלהן ומיהו דקתני תינוקות אורחא דמלתא קתני א"ל קשה דלעיל פרק לולב הגזול רב פפא לאביי לרבי יוחנן מאי שנא סוכה (דף לח.) גבי מי שבא בדרך ואין בידו מאי שנא אתרוג א"ל סוכה דחזיא לבין השמשות דאי איתרמי ליה סעודתא בעי לולב דקתני לכשיבא לביתו יטול על שולחנו משמע בגמרא דמפסיק סעודתו בשביל לולב וכל שכן שלא מיתב בגווה ומיכל (בה) בגווה אתקצאי לבין יתחיל א"כ רבי חגיגא היכי מטביל השמשות ומיגו דאתקצאי לבין השמשות אתקצאי לכולי יומא דשמיני אתרוג דלא בה ברישא ולריך לומר דהכי קאמר מטביל בה היום ונפיק בה למחר: חזי לבין השמשות לא אתקצאי לבין תינוקות אין גדולים לא. השמשות פירושו במתניתין: דשמיני ולוי אמר אתרוג אפילו בשמיני דאי איתרמי ליה סעודתא. אע״ג אסור ואבוה דשמואל אמר אתרוג בשביעי דאתרוג נמי מוקצה בין אסור בשמיני מותר קם אבוה דשמואל השמשות מטעם ספק יום לא קשיא בשיטתיה דלוי קם ר' זירא בשיטתיה דאבוה מידי כדפרישת פ"ק (דף י: ושם בד"ה עד) גבי עיטרה בקרמים וא"ת ולמה דשמואל דא"ר זירא אתרוג שנפסלה אסור לאוכלה כל שבעה א"ר זירא ילא ליקני

מברך ביה גזור אטו סוכה אבל תשיעי ספק שמיני לא גזור אתרוג אטו סוכה:

ברישא והדר נפיק ביה כמאן דלא

לי טעמה דהי היתרמי ליה סעודתה תיפוק ליה דאסור משום איסור סתירת אהל וי"ל דאינטריך למיסר בשמיני אפי׳ נפלה בחול המועד הואיל ואתקנאי לשבעה ואפילו בין השמשות מחמת דהוה אכיל בה אם היתה קיימת וכולה כחד יומא כדפריש׳ כיון דלא מפסקי לילות מימים א"נ לענין נויי סוכה דאין בהם משום סתירת אהל: אתרוג אפילו בשמיני אסורה. דגזר אתרוג אטו סוכה כדמפרש פ"ק" גדי עיטרה בקרמים: דינוקא מקנא קני אקנויי לא מקני. נא דמי לבר שטיא דפ' ארבעה אחין (יבמות דף לא.) דאמרינן כשהוא שוטה זבן כשהוא שוטה זבין דשוטה גרע ולא קני מקני: שבורי. בחרן שביעי אסור׳. בחרן ישראל דליכא ספיק׳ לא גזור אטו סוכה אבל בבבל דאיכא ספיהא אע"ג דלא

שמואל בר שילת משמיה דרב שמיני מיתב ספק שביעי שביעי לסוכה ושמיני לברכה ור' יוחגן אמר שמיני לזה ולזה מיתב כ"ע לא פליגי דיתבינן כי פליגי לברוכי

שמעון ב"ל איפלוג נמי רב ורב אסי וכיון דקמו כב (ג) אסי ורבי יוחנן בחדא שיטתא הלכתא כוותייהו ואסורה בשביעי ומותרת בשמיני והיינו דקבעי ואנן דאית לן בשמיני תרי יומי היכי עבדינן מי אסרינן ליה ביומא קמא משום ספק שביעי או לא: מרימר אמר אפילו השיעי ספק שמיני אסורה לא גרסינן לה: שביעי לסורה. כדמפרש לה לקמן: ושמיני לברכה. שאומר בתפלה וברכת המזון וקידוש את יום השמיני חג עלרת הזה: שמיני לזה ולזה. אף לענין סוכה הוי שמיני ולקמן מפרש ואזיל למילמיה: כולי עלמא לא פליגי דיסבינן בסוכה. בשמיני ספק שביעי ואפילו לר' יוחנן דאמר שמיני לזה ולזה:

ולא אתקצאי לכולי

איניש הושענא לינוקא ביומא מבא קמא

מ"ם °דינוקא מקנא קני אקנויי לא מקני ואשתכח דקא נפיק בלולב שאינו שלו וא"ר

זירא לא לימא איניש לינוקא דיהיבנא לך

מידי ולא יהיב ליה משום דאתי לאגמוריה

שיקרא ישנא' ילמדו לשונם דבר שקר

ובפלוגתא דר' יוחנן ור"ש בן לקיש דאיתמר

הפריש שבעה אתרוגין לשבעה ימים ₪ אמר י

רב כל אחת ואחת יוצא בה ואוכלה ילאלתר

ורב אסי אמר יכל אחת ואחת יוצא בה

ואוכלה "למחר במאי קא מִיפּלגי מר סבר

למצותה אתקצאי ומ"ם לכולי יומא אתקצאי

ואנן דאית לן תרי יומי היכי עבדינן אמר

אביי השמיני ספק שביעי אסור תשיעי ספק

שמיני מותר מרימר אמר אפי' שמיני ספק

שביעי מותר בסורא עבדי כמרימר רב

שישא בריה דרב אידי עביד כאביי

והלכתא כאביי אמר רב יהודה בריה דרב

מחזיק. מה שנותנין לתוכו: מלא אינו מחזיק. מה שתוסיף עליו: אם שמוע השמע. אם הורגלת לשמוע אז תשמע תוכל ללמוד ר׳ חנינא דאמר פרק לולב הגזול (לעיל דף לו:) דמטביל ביה לאחר זמן לא יספיקו בידך: ד"א אם אחה שומע בישן. מחזר על תלמודך ששמעת: משמע בחדש. תתחכם בו להבין דברים חדשים מחזיק מלא אינו מחזיק אבל מדת הקב"ה

מתוך דברים ישנים: ואם יפנה לבבך. להתייאש על מה שלמדת

כבר מלחזור עליו: שוב לא השמע.

משתפנה לבך לבטלה שוב אין משמיעין

התינוקות שומטין את לולביהן כלומר

מניחין אותם כמו ישומטו ומניחו בקרן

זוים והולכין ואוכלין אתרוגיהן. ואין

נראה דאמרינן ש (בבראשית רבה)

מעשה בחסיד ה' שנתן דינר לעני

והקניטתו אשתו וברח ולא היה לו

במה להתפרנס בשביעי של ערבה

הלך ושמט אתרוגין מיד התינוקות

כדתנן תמן מיד התינוקות שומטין

כו' והיה אותו חסיד עובר בספינה

דרך כרך אחד והולרכו לבית המלך

לאתרוגין דמצוה לרפואה ומכרן ביוקר

גדול וחזר לביתו אלמא דגדולים

שמטי ליה מיד התינוקות: מאי לאו

הוא הדין. באתרוגין של גדולים

נמי שרו באכילה: חינוקוח דוקא.

שלא הוקלה למלוה גמורה אבל של

גדולים שהוקלה למלוה גמורה אסורין

כל היום: חורחת דמילחת. שחין

דרך לשמוט מיד הגדולים את

חתרוגיהם: דחויה לבין השמשות.

שהרי מצותה כל היום: אתרוג לא

חזי לבין השמשות. משילה בו שחרית:

אתרוג אפילו בשמיני אסורה. מיגו

דאסורה בין השמשות דשמיני משום

דבין השמשות ספק יום הוא ובשביעי

אתקנאי לכולי יומא וכיון דבין

השמשות אסורה ואע"ג דלא חזיא

לבין השמשות אסורה לכולי יותא:

קם אבוה דשמואל בשטחיה דלוי.

חזר בו מדבריו ואמר כלוי: קס

רבי זירא בשיטתיה דאבוה דשמואל.

אמר בבית המדרש בשביעי אסור

בשמיני מותר: אתרוג שנפסלה.

רבותא נקט דאפילו נפסלה אסורה

כל שבעה שמתחילה לשבעה הוקלה

הבל בשמיני מותרת: לה ליקני היניש

הושענה לינוקה. במתנה עד שלה

ילה בו הוה: מקנה קני. דרבנן

תקינו ליה זכייה לנפשיה: אקנויי לא

מקני. אינו יכול לחזור ולהקנותו

לאביו במתנה דלאו בר דעת הוא: ובפלוגסא. הא דרבי יוחנן ורבי

פרשה לו], י) [דף י: ושם ד"ה עד מולאי], אותר דהכי כתיב אם יפנה לבבך ולא תשמע (דברים ל): אסור. לאכילה ואפילו לאחר שינא בה כדמפרש תורה אור השלם טעמא קסבר לכל שבעת הימים ו. וְהָיָה אָם שְׁמוֹעַ תִּשְׁמַע בְּקוֹל יְיָ אֱלֹהֶיךְ לִשְׁמֹר לַעֲשוֹת אֶת כָּל אתקנאי: סוכה אפי׳ בשמיני אסורה. להסקה וטעמא מפרש לקמן מאי שנא מאתרוג: ואפי׳ בו׳ נמי כי מותרת. הַיּוֹם וּנְתָנְךּ יְיֶ אֱלֹהֶיךְ עֶלְיוֹן עַל כָּל גּוֹיֵי משיצא בה ואינה עומדת למצוה עוד דקסבר למצותה אתקנאי ותו לא: וְאָנֶן ץ. 2. וְאָם יִפְּנֶה לְבָבְרְּ וְלֹא מיד חינוקות שומטין כו'. בשביעי תשמע תִשְׁמֶע וְנְדַּחְהָּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לֵאלֹהִים אֲחַרִים וַעֲבַדְתָּם: קאי במתני'. ויש מפרשים מיד תינוקות כלומר מיד אחר סיום מצות לולב

. דברים ל יז . וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יְהָתֵלוּ ָּנְאֲמֶת לֹא יְדַבֵּרוּ לִמְּדוּ לְשׁוֹנָם דַּבֶּר שֶׁקֶר הַעֲוַה

הגהות הב"ח

(ה) גמ' לשבעה ימים רב אמר כל אחד: (ב) רש"י ד"ה ואפי' בשביעי נמי מותר משילה בו ואינו עומד למלוה עוד דקסבר למצותו אתקנאי: (ג) ד"ה ובפלוגתא וכו' וכיון דקמו רב ור' יוחנן [כן היה לפניו הגי']. נ"צ מפיי רש"י משמע דגורס רב אמר כל אחד ואחד בו ואוכלו למחר ורב אסי אמר כל אחד ואחד יוצא בו ואוכלו לאלמר ועיין בתוספות למעלה בדף ע"ב בד"ה עד מולאי יום טוב:

מוסף רש"י

מלא. לדם מכם ורדרוח מ.). אם שמוע. פעס החת סופך שתטה החן פעס החלת (שם). אם אשתקד (שם). כל אחת למלומה אמקלאי והרי נעשית מלומה (ביצה ל:). יוצא בה ואוכלה למחר. דכיון דאתקנאי לבין השמשות אתקנאי לכולי יומא (שם).